

Br: 6/4-900/22-2860

22. jun 2022. godine

Informacija

o 49. zasijedanju Savjeta UN za ljudska prava (HRC) i učešću Crne Gore kao članice Savjeta za period 2022-2024. godine

Najduže 49. zasijedanje u petnaestogodišnjoj istoriji postojanja Savjeta za ljudska prava trajalo je pet sedmica (u periodu od 28. februara do 1. aprila 2022), i prvo je koje je posle dužeg vremena održano u fizičkom prisustvu. Po četvrti put od postojanja Savjeta, pet stalnih članica Savjeta bezbjednosti su u isto vrijeme i članice HRC-a, što je doprinijelo da debate na zasijedanju budu oštre, razlike produbljene i politizacija nastavljena. Ovo je ujedno i **prvo zasijedanje na kojem je Crna Gora učestvovala kao članica Savjeta za ljudska prava.**

Zasijedanje je počelo segmentom na visokom nivou na kojem je izlagalo preko 130 zvaničnika, nastavilo hitnom debatom povodom ruske agresije na Ukrajinu sa koje je poslata jedinstvena i snažna poruka osude od strane EU i sličnomislećih država¹.

Savjet je završen **usvajanjem 35 rezolucija i imenovanjem 11 mandata specijalnih procedura.** Crna Gora je glasala vodeći računa o nacionalnim pozicijama, spoljopolitičkim prioritetima i zajedničkom pozicijom EU (pregled svih rezolucija u prilogu).

Ruski napad na Ukrajinu dominirao je u diskusijama tokom cijelog trajanja sesije i odvojenih interaktivnih dijaloga. U svim segmentima zasijedanja, ukrajinska strana je koristila priliku da informiše o stanju na terenu, žrtvama agresije, srazmjerama humanitarne katastrofe, uništavanju kulturnog i istorijskog nasleđa. Takođe, EU, SAD i šira grupa država su nastavili da osuđuju rusku agresiju na Ukrajinu, pozivajući na povlačenje ruskih trupa i municije sa cjelokupne teritorije Ukrajine, kao i na prekid rata. Rusija se u poznatom maniru pozivala na proceduru, ističući da je po srijedi politizacija Savjeta, negirajući sve navode ukrajinske strane,

¹ Ove države, uključujući Crnu Goru, simbolično su to i demonstrirale, izlaskom iz klupa tokom virtuelnog obraćanja ruskog ministra vanjskih poslova Sergeja Lavrova.

osuđujući zapadno miješanje. Posebno agresivna u svojim nastupima bila je Bjelorusija, koja je prozivala zapad za širenje rusofobije, politiku duplih standarda, kao i za neosnovane optužbe o bjeloruskoj umiješanosti u rat.

Segment na visokom nivou

Savjetu su se u dijelu segmenta na visokom nivou obratili generalni sekretar Ujedinjenih nacija **Antonio Guterš**, Visoka komesarka za ljudska prava **Mišel Bašle**, predsjednik Generalne skupštine **Abduala Šahid**. **Predsjednik države domaćina, Švajcarske Konfederacije**, snažno je osudio napad Rusije na Ukrajinu, ocijenivši ga flagrantnim kršenjem međunarodnog prava, pozivajući na automatski prekid neprijateljstava, osuđujući i umiješanost Bjelorusije u agresiju.

Zapadni zvaničnici su se u svojim izlaganjima fokusirali i na **stanje ljudskih prava u drugim državama i regionima**, ukazali na važnost zaštite segmenta civilnog društva, uključujući novinare i branioce ljudskih prava od zastrašivanja i represije. Određeni broj afričkih i latino-američkih, kao i malih ostvrskih država ukazali su na **negativni uticaj degradacije životne sredine i klimatskih promjena na uživanje ljudskih prava, važnost borbe protiv rasizma**.

Hitna debata o stanju ljudskih prava u Ukrajini kao rezultatu ruske agresije

Na zahtjev premijera Ukrajine (zahtjev su dodatno podržale EU i druge zemlje, uključujući Crnu Goru), održana je **hitna debata o stanju ljudskih prava u Ukrajini kao rezultatu ruske agresije**, 3. marta. Ruska Federacija i Ukrajina su imali izjave kao *zainteresovane strane*. Prvi zamjenik ukrajinskog ministra vanjskih poslova optužio je Rusiju za kršenje osnovnih principa međunarodnog prava i za zloupotrebu i kršenje ljudskih prava vršeći ratne zločine i zločine protiv čovječnosti u Ukrajini. Ruski ambasador pri UN-u je, optužio ukrajinsku stranu da ne ispunjava svoje obaveze iz paketa iz Minska, a pozvao se i na *dokumentovane slučajeve ubistava hiljada nevinih civila, uključujući stotine djece koja su ubijena u bombardovanju ukrajinskih oružanih snaga*.

Na kraju debate, tokom koje su delegacije dale bezrezervnu podršku Ukrajini osuđujući rusku vojnu agresiju, **usvojena je rezolucija² kojom se zadužuje Savjet da uspostavi nezavisnu istražnu komisiju sa mandatom da istražuje sva**

² **Rezolucija je usvojena sa 32 glasa za** - Argentina, Benin, Brazil, Obala Slonovače, Finska, Francuska, Gambija, Njemačka, Honduras, Indonezija, Japan, Libija, Litvanija, Luksemburg, Malavi, Malezija, Maršalska ostrva, Mauritanija, Meksiko, **Crna Gora**, Nepal, Holandija, Paragvaj, Poljska, Katar, Republika Koreja, Senegal, Somalija, Ukrajina, Ujedinjeni Arapski Emirati, Velika Britanija, Sjedinjene Američke Države, **2 protiv - Rusija i Eritreja, 13 uzdržanih** - Jermenija, Bolivija, Kamerun, Kina, Kuba, Gabon, Indija, Kazahstan, Namibija, Pakistan, Sudan, Uzbekistan, Venecuela.

navodna kršenja ljudskih prava i srodne zloupotrebe i zločine i kršenja međunarodnog humanitarnog prava.

Generalni segment

U nastavku 49. sesije **Visoka komesarka za ljudska prava Bašle** je u svom redovnom godišnjem izveštaju informisala o ljudskim pravima na globalnom nivou, detaljnije se osvrnuvši na situaciju u nekoliko država **Šri Lanki, Nikaragvi, Sudanu, Avganistanu, Etiopiji, Kolumbiji, Gvatamali, kao i usmene izvještaje o Kipru i Eritreji**. U svjetlu **dogadaja u Ukrajini**, naglasila ozbiljnu prijetnju koju rat predstavlja za mir, razvoj i ljudska prava i pozvala države da se pridržavaju svojih zakonskih obaveza da poštuju ljudska prava. Bašle se osvrnula na izvještaje o vansudskom i proizvoljnom pritvoru i premlaćivanju proukrajinskih aktivista i proruski orijentisanih pojedinaca u Ukrajini; izrazila je zabrinutost zbog masovnih hapšenja antiratnih demonstranata u Ruskoj Federaciji i upotrebe represivnog zakonodavstva da se kriminalizuje ostvarivanje građanskih i političkih prava, kao i da se ograniči rad branitelja ljudskih prava i organizacija civilnog društva. **Ukazala je na negativnu ulogu govora mržnje i podsticanja nasilja od strane političkih lidera u intenziviranju političke krize u Bosni i Hercegovini.**

U odnosu na **tematske dijaloge** u fokusu je bilo - **prava djece koja trpe na nasilje, trgovina djecom, njihova zloupotreba u oružanim konfliktima**. Takođe, i dijalozi o **kulturnim pravima, braniocima ljudskih prava, rasizmu, torturi, slobodi religije i uvjerenja**.

Učešće Crne Gore na 49. zasijedanju Savjeta za ljudska prava

Crna Gora je na navedenom zasijedanju HRC-a u svojstvu članice tokom našeg drugog³ trogodišnjeg mandata 2022-2024 aktivno učestvovala na svim interaktivnim dijalogima sa specijalnim izvjestiocima, kao i u razmatranju i pregovoranjima rezolucija, u skladu sa svojim posvećenim pristupom i zalaganjem da pruži doprinos u situacijama ozbiljnog kršenja ljudskih prava. Zapažena su izlaganja predstavnika Crne Gore na temu prava djeteta, borbe protiv nasilja nad djecom, zaštite branitelja ljudskih prava.

Na **segmentu na visokom nivou u virtuelnom formatu, učestvovao je tadašnji ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović** koji je u svom izlaganju osudio rusku

³ Crna Gora je prethodno bila članica Savjeta za ljudska prava u periodu 2013-2015. Tokom ovog mandata, dosljedno i odlučno smo se zalagali za unapređenje prava ranjivih grupa, za borbu protiv diskriminacije, nekažnjivosti ozbiljnih kršenja i zloupotreba ljudskih prava. Prethodno članstvo Crne Gore u HRC bilo je korisno za jačanje institucija i profesionalnih kapaciteta.

invaziju na Ukrajinu, ponovio zalaganje za aktivno i održivo unapređenje ljudskih prava, vladavine prava i demokratije u izgradnji inkluzivnijih, pravednijih, solidarnijih i otpornijih društava koja promovišu i osiguravaju punu zaštitu građanskih, političkih, ekonomskih, društvenih i kulturnih prava.

Stalna misija Crne Gore u Ženevi nastavila je konstruktivnu saradnju sa brojnim delegacijama država članica, Delegacijom EU, nevladinim organizacijama kao i u okviru Grupa prijatelja i core grupa u kojima smo članica. Razmjena informacija je posebno bila od značaja prilikom definisanja crnogorskih pozicija o predlozima tekstova rezolucija. Redovan dijalog i saradnja nastavljena je sa Savjetom, Kancelarijom Visoke komesarke za ljudska prava (OHCHR) tokom svih neformalnih i pripremnih sastanaka u susret zasjedanjima HRC-a.

Crna Gora se pridružila svim zajedničkim izjavama EU koje su u okviru generalnih debata dijeljene kandidatima za članstvo na priključivanje.

Crna Gora je imala izjave na sljedećim sesijama:

- Hitna debata o stanju ljudskih prava u Ukrajini kao rezultatu ruske agresije, 4.mart;
- Interaktivni dijalog sa VK o stanju ljudskih prava u Šri Lanki, 7.mart;
- Interaktivni dijalog o izveštaju VK o stanju ljudskih prava u Avganistanu, 8.mart;
- Interaktivni dijalog sa specijalnom izjaviteljkom o prodaji djece, 9.mart;
- Interaktivni dijalog sa specijalnim izvjestiocem o braniocima ljudskih prava, 11.mart;
- Interaktivni dijalog sa specijalnom savjetnikom generalnog sekretara za nasilje nad djecom, 15.mart;
- Panel o sprovođenju javnih politika u suočavanju sa COVID-19 pandemijom, 22.mart;
- Interaktivni dijalog o izvještaju Visoke komesarke o Ukrajini, 30.mart;

Efikasnu saradnju i otvorenost pokazali smo i **prilikom dijaloga sa specijalnom izjaviteljkom o prodaji djece Mama Fatima Singhedah koja je u veoma odmjerenoj i konstruktivnoj izjavi izvijestila o posjeti Crnoj Gori** (8-16. septembra 2021.godine), ukazujući na aktivnosti koje nacionalne institucije sprovode u ovom domenu, uz osvrt na preporuke koje je sačinila sa ciljem podizanja standarda i efikasnijeg suočavanja sa fenomenom prodaje djece i njihovom eksploatacijom.

Takođe, u cilju pripreme izlaganja za interaktivne dijaloge kontinuirano se ostvaruje **konstruktivna saradnja sa relevantnim institucijama na nacionalnom nivou**, koje pružaju podršku dostavljanjem informacija i korisnih inputa o ostvarenom napretku u ključnim domenima, kao i o izazovima sa kojima se suočavamo.

U cilju jačanja saradnje sa državama članicama, predstavljanja naših pozicija i prioriteta, te razmatranja i usaglašavanja stavova sa ključnim partnerima, razmjene

mišljenja, shodno ustaljenoj praksi kontinuirano su uoči i tokom zasijedanja **održavane konsultacije predstavnika MVP-a sa državama EU, kao i zemljama koje su zbog stanja ljudskih prava predmet razmatranja Savjeta** (Kinom, Izraelom, Palestinom, na njihov zahtjev).

Aktivno učešće Crne Gore na 49. zasijedanju HRC-a je još jednom potvrdilo našu opredijeljenost za zaštitu i promociju fundamentalnih ljudskih prava i sloboda, usvajanje i punu implementaciju međunarodnih standarda, ali i nastojanje da doprinesemo i pružimo podršku državama koje su predmet razmatranja Savjeta.